

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2016

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKOONPANO JA TOIMINTA

Kuortaneen kunnanvaltuuston 2013 valitseman tarkastuslautakunnan kokoonpano v. 2013 - 2016 oli seuraava (henkilökohtainen varajäsen suluissa): Puheenjohtaja Seppo Palomäki (Päivi Peltokangas), vpj Janne Laitila (Sari Nevansuu), Päivi Yli-Isotalo (Jorma Laurila), Sulevi Riukulehto (Jukka Vähämäki) ja Raija Hautamäki (Rauno Perämäki). Sihteerinä toimii asunto-sihteerinä Arja Yli-Honkola.

Tässä arviointikertomuksessa lautakunta antaa lausunnon siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Laissa säädetyn tehtävän toteuttamiseksi tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2016 kuluessa 10 kertaa ja vuoden 2017 alkuvuoden aikana 7 kertaa. Kokouksissaan lautakunta on kuullut kunnan johtavia viranhaltijoita ja keskustellut heidän kanssaan kunnan hallinnon sekä talouden ajankohtaisista asioista.

Vastuullinen tilintarkastaja on BDO Auditorin JHT, HT Tuula Ylikangas. Hän on ollut mukana osassa kokouksistamme, tehnyt tarkastuspäiviä avustavan tilintarkastajan kanssa ja raportoinut lautakunnalle tehdyistä havainnoista.

2. YLEISTÄ

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on talousarvion hyväksymisen yhteydessä hyväksyttävä kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Kuntalain 115 §:n mukaan tilinpäätökseen liittyvässä toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

YLEISHALLINTO

Varsin nopealla aikataululla tehty päätös sotepalveluiden yhteisyrityksen perustamisesta tuotti jonkin verran ongelmia. Työterveyden järjestämisen sopimisessa oli haasteita. Lomapalkkavarausten osalta tuli yllätyksenä lisäkustannuksia. Palvelusopimuksen mukaisen seurantaryhmän toiminnan käynnistyminen viivästyi eikä se kokoontunut lainkaan vuoden 2016 aikana.

Kuismankartanon toiminnan siirryttyä marraskuussa väistötiloihin Ähtäriin, on hämmennystä herättänyt asukkaiden suuri kuolleisuusmäärä ensimmäisten kuukausien aikana. Olisiko asianomaisilta viranomaisilta tarvetta pyytää tarkempaa selvitystä ?

Tilintarkastuksissa todettiin puutteita ostolaskujen kierrätysjärjestelmän kontrolleissa. Pääkäyttäjän on tietyissä tilanteissa mahdollista muuttaa hyväksytyyn laskun tietoja ja siirtää lasku, ohi uudelleenhyväksynnän, kirjanpitoon.

Asiakasrekisterin muutoksista puuttuu järjestelmällinen dokumentointi.

Palkanlaskennan prosesseissa on riskejä, koska sen toteuttamisesta ei ole laadittu ohjetta tai prosessikuvausta.

Verkko-osuuskunta Kuuskaistan hakeuduttua yrityssaneeraukseen marraskuussa 2016 on kunnalle muodostunut huomattava antolaina- ja takauriski.

Kuntakonsernin roolin edelleen vahvistuessa on kunnan seurattava asettamiensa tavoitteiden toteutumista ja huolehdittava, että tähän tarkoitukseen saadaan konserniyhtiöiltä kunta-kohtaiset tunnusluvut.

ELINKEINOTOIMI

Suurin investointi v.2016 oli teollisuuskiinteistön ostaminen Kuortaneen Teollisuuspalvelu Oy:ltä hintaan 750 000 euroa. Myyjän toimintaa jäi vuokralaisena osaan kiinteistöä.

Erilaisiin markkinointitapahtumiin on osallistuttu aktiivisesti. Komia - markkinointi päättyi vuoden 2016 lopussa. Kaatialan tuotteistamisen selvityshanke aloitettiin alueen virkistyskäytön lisäämiseksi.

Yrityksille tarkoitettua tukea, jota maksetaan nuorten kesätyöntekijöiden palkkaamiseksi, maksettiin 17 :sta nuoresta.

Kunnan internet-sivujen uudistaminen siirtyy tavoitteena edelleen seuraavalle vuodelle. Viestinnän kokonaisilmeen suunnittelu kuitenkin aloitettiin.

Tekninen lautakunta

Vuoden 2016 aikana toteutettiin useita rakennuskohteita mm. yhteiskoulun lähiliikunta-paikka, omatoimikirjasto ja Kuismankartanon muutos / suunnittelutyöt.

Toimintamenot ylittyivät lähinnä ennakoimattomista menoista, kuten pitkät sairauslomat, Lapuan Jätevesi Oy:n arvioitua suurempi lasku.

Tavoite siivoustoimen ja ruokahuollon kulujen leikkaamisesta on toteutunut. Elintarvike-osastot vuonna -14 olivat 470 000 euroa ja nyt 415 000 euroa. Siivoustarvikkeiden ostot v. -14 olivat 61 000 euroa ja nyt 41 000 euroa.

Kokonaisuudessaan voidaan todeta, että tavoitteiden mukaiset investoinnit on pystytty toteuttamaan hyvin.

Vesilaitos tuotti voittoa vuonna 2016 n. 167 000 euroa. Muutamassa vuodessa on ylijäämää kertynyt n. 900 000 euroa. Taseen jatkuva kasvattaminen edellyttää selkeämpää suunnitelmaa sen käytöstä.

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnan alaisen toiminnan merkittävin sisältö muodostuu rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun vastuualueista. Toimintatuotot eivät riitä kattamaan menoja, jotka nettona olivat -127 333 euroa alijäämäiset. Ympäristölautakunnan yleisenä tehtävänä on edistää hyvää rakennustapaa ja valvoa rakennustoimintaa sekä vastata ympäristönsuojeluun liittyvistä valvonta- ja ohjaustehtävistä.

Kuortaneenjärven hoitokalastuksen tavoite jäi tavoitteestaan. Länsirannan osayleiskaava tarkistettiin Nisulan alueelta. Keskusta - Mäyry osayleiskaavan tarkistus valmistui Kuhajärven ja Lapuanjokivarren osalta. Kuortaneenjärven pohjoisosan osayleiskaava siirtyi vuodelle 2017.

Toimenpide- ja rakennuslupia myönnettiin 68 kpl ja ympäristölupia 2 kappaletta. Pääosin vesiensuojelua edistäviin toimenpiteisiin myönnettiin avustusta yhteensä 10 000 euroa.

SIVISTYSOSASTO

Kokonaisuutena sivistysosasto alitti talousarvionsa peräti 229 436 eurolla ja toiminnalle asetetut tavoitteet saavutettiin hyvin.

Ainoa merkittävä ylitys tapahtui sivistyshallinnossa (32 461 euroa), jonka budjetoinnissa ei ollut varauduttu yhteisen hallinto-ohjelman lisenssin kustannusosuuden kasvuun sosiaali-toimen poistuttua ohjelman käyttäjien joukosta. Muilla sivistysosaston tulosalueilla menojen ja tuottojen kehitys oli edullinen.

Opetuspalveluissa ainoastaan peruskoulun toimintamenot ylittyivät lievästi, eikä tavoitteeksi asetettua oppilaskohtaisten kulujen alentamista saavutettu. Euromääräisenä isolta vaikuttava 18 410 euroa tarkoittaa kuitenkin vain 0,7 % ylitystä. Samaan aikaan lukion ja ammattikoulujen kustannukset alittuivat selvästi.

Suurin selittäjä sivistysosaston hyvälle tulokselle on kuitenkin toimintatuottojen kasvu erityisesti varhaiskasvatuksen tulosalueella, jossa maksullisten palvelujen (päivähoidon 0–2-luokkaisten kesähoidon sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan) kysyntä kasvoi merkittävästi.

Kulttuuripalvelujen alitusta (19 934 euroa) arvioitaessa on huomattava, että tulosalue toteutui vain ¾:lta.

HENKILÖSTÖRAPORTTI

Vuodenvaihteessa vakituisen henkilökunnan määrä oli 138 henkilöä ja määräaikaista työsuhteita oli 153 henkilöä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden ulkoistamisen myötä henkilökunnan määrä väheni vuodenvaihteessa 85 henkilöä.

Sairauspoissaoloissa on huomattavaa nousua. Edellisinä vuosina niiden määrä on ollut laskeva, nyt kokonaismäärä nousi 1500 päivästä 2372 päivään (+ 872 päivää). Suurimmat lisäykset ovat teknisellä toimella (+ 631 päivää) ja lastenhoitopalveluissa (+ 393 päivää). Sairauspoissaolopäivät koostuvat etupäässä pitkäaikaisista sairastumisista (vakavat sairaudet / toimenpiteet) eikä niihin liity työtapaturmia. Työtapaturmia oli vain yksi, josta aiheutui yhden päivän sairausloma.

Henkilökunnan pitämistä talkoovapaista kertyi 35 000 euron säästö.

Henkilökunnan työterveyshuollosta on kunnalla sopimus Dextran kanssa. Työterveyshuollon palvelujen ehdoissa ei tapahtunut suuria muutoksia.

Käytetyt liikunta- ja virkistysmäärärahat ovat säilyneet entisen suuruusina.

Kunnan tasa-arvo - ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitettiin ja uutena laadittiin Kuortaneen kunnan ohjesääntö, opas henkilöstölle.

Vuoden lopussa toteutettiin koko henkilökunnalle työhyvinvointia koskeva kysely. Vastausprosentti jäi alhaiseksi (47 %) verrattuna kahta vuotta aikaisempaan, jolloin se oli 65 %.

TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

Vuonna 2016 tilikaudelta ylijäämää kertyi huomattavasti yli arvioidun, kaikkiaan n. 990 000 euroa. Täten ylijäämä taseessa nousi 720 000 eurosta 1,7 milj. euroon.

Nettomenot pienenivät talousarvioon nähden n. 571 000 euroa, verotuloja kertyi n. 212 000 ja valtion-osuuksia n. 142 000 euroa budjetoitua enemmän (valtionosuuksissa nousua edelliseen vuoteen 904 000 euroa).

Vuoden lopussa kunnalla on lyhytaikaista velkaa 7,33 milj.euroa ja pitkä-aikaista velkaa n. 678 000 euroa. Lyhytaikaisen lainan määrä nousi n. 70 000 euroa arvioitua enemmän eli 530 000 eurolla.

Kunnan lainoista velka asukasta kohden on nyt 2 170 euroa (1 959 euroa / 2015) ja koko konsernin lainat mukaan laskettuna 4 171 euroa / asukas (4 040 euroa / 2015).

Asukasmäärä 31.12.2016 oli 3 689 henkilöä (v. 2015 = 3 724 henkilöä).

Jatkossa tulee kiinnittää enemmän huomiota niiden asioiden seurantaan, jotka arviointikertomuksessa nousevat esille, mihin toimenpiteisiin hallintokunnat ovat ryhtyneet sen jälkeen? Raportointi tarkastuslautakunnalle viimeistään elokuun loppuun mennessä.

Valtuustokausi oli siinä mielessä poikkeuksellinen, että vaalien siirtämisen johdosta valtuuston ja muiden luottamuselinten toimiaikaa pidennettiin 5:llä kuukaudella. Poikkeavaan tilanteeseen liittyen tapahtui myös hallituksen tekemä toimivallan ulottaminen yli uuden valtuustokauden tietyissä kunnan luottamuspaikkojen jaossa.

Toimintakautensa päättyessä tarkastuslautakunta haluaa vielä muistuttaa että uudessa kuntalaissa budjetointi on sidottu vahvasti kuntastrategiaan ja tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida toimintaa ja taloutta erityisesti siihen peilaten.

Kuortaneella 11/15 2017

Kuortaneen kunnan tarkastuslautakunta

 Seppo Palomäki
 puheenjohtaja

 Päivi Yli-Isotalo
 jäsen

 Sulevi Riukulehto
 jäsen

 Janne Laitila
 varapuheenjohtaja

 Raija Hautamäki
 jäsen